

udviklet sig en praksis, hvorefter regeringen – selv om den formelt ikke er et forretningsministerium – alligevel udviser tilbageholdenhed i sager, der indeholder væsentlige politiske beslutninger.

Denne tilbageholdenhed omfatter naturligvis ikke sager, der f.eks. på grund af deres karakter nødvendigvis må ekspederes. En minister vil således bl.a. kunne deltage i møder i EUs ministerråd (under iagttagelse af den sædvanlige parlamentariske procedure) og træffe afgørelse i konkrete sager, der er uopsættelige. Ministeren vil derimod efter praksis f.eks. ikke kunne behandle sager om besættelse af administrative topposter, nedsætte udvalg og kommissioner m.v. eller fremlægge større regeringsplaner.

I det omfang ministeren efter det anførte fortsat kan udøve sine funktioner som minister, kan embedsværket – inden for de rammer, der er omtalt under pkt. 3.3 – yde bistand til ministeren.

Princippet om embedsværkets partipolitiske neutralitet vil imidlertid fremstå med særlig betydning, når der er udskrevet folketingsvalg, og der bør derfor udvises særlig opmærksomhed med henblik på at sikre, at embedsværkets bistand både er og fremtræder som partipolitisk neutral. Til eksempel bør embedsværket efter valgets udskrivelse naturligvis ikke medvirke til at udarbejde vurderinger af politiske udspil, der måtte blive fremlagt af de politiske partier.

Efter at der er udskrevet valg, gælder i øvrigt, at ministeren – dels som følge af, at der kun i mere begrænset omfang kan udøves ministerfunktioner, jf. ovenfor, dels som følge af den valgkamp, der vil udspille sig – i praksis i meget vidt omfang vil beskæftige sig med spørgsmål, som ikke har den fornødne tilknytning til udøvelsen af funktionen som minister. Ministeren vil således være orienteret mod mere bredt at arbejde for at overbevise folketingsvælgerne om, at regeringen bør fortsætte, og ministre, der er opstillet som kandidat til valget, vil tillige arbejde for selv at blive valgt til det nye Folketing.

Sådanne opgaver bør embedsværket ikke bistå ved. Det er embedsværkets opgave at bistå regeringen og dens ministre ved udøvelsen af ministerfunktioner. Det er derimod ikke embedsværkets opgave at bistå med at sikre, at ministre kan blive valgt til Folketinget, eller at der opnås et valgresultat, som indebærer, at den hidtidige regering kan fortsætte.

På den baggrund har der udviklet sig en praksis, hvorefter embedsværkets bistand på

dette område er begrænset til at angå, hvad der kan betegnes som praktiske forhold. Der kan f.eks. være tale om bistand fra ministersekretariatet vedrørende tilrettelæggelse og koordinering af forholdet mellem ministerens opgaver i ministeriet og ministerens kampagnearrangementer.

3.5. Særligt om tilfælde, hvor der skal afholdes folkeafstemning.

Et spørgsmål er, om der gælder særlige grænser for embedsværkets rådgivning og bistand i tilfælde, hvor der skal holdes folkeafstemning.

Der kan f.eks. være tale om folkeafstemning om et lovforslag, som er vedtaget af Folketinget, og som i medfør af grundloven undergives folkeafstemning, jf. bl.a. den særlige bestemmelse om suverænitetssafgivelse i grundlovens § 20, stk. 2. Der kan også være tale om, at Folketinget beslutter, at der skal afholdes en vejledende folkeafstemning om et lovforslag.

En antagelse om, at der i sådanne tilfælde skulle gælde særlige begrænsninger – dvs. begrænsninger udover dem, der også gælder i andre tilfælde – ville bryde med det grundlæggende princip om, at embedsværket – som et helt centralt led i dets arbejde – kan yde bistand og rådgivning i forbindelse med gennemførelse af regeringens lovforslag, jf. ovenfor pkt. 2.2 og 2.3.

Der kan i den forbindelse være grund til at fremhæve som et principielt synspunkt, at den omstændighed, at der skal afholdes folkeafstemning om et lovforslag, ikke i sig selv synes at indebære, at embedsværkets bistand skulle få en mere »partipolitisk« karakter end i tilfælde, hvor lovforslag alene skal behandles i Folketinget – eller med andre ord, at der i mindre grad skulle være tale om en »sag« i ministeriet. I begge tilfælde er der tale om bistand til gennemførelse af en sag (et lovforslag), som involverer regeringen og dens ministre som sådanne og ikke som medlemmer af bestemte politiske partier.

Bla. på den anførte baggrund falder det – som det også har været fast praksis – inden for grænserne for embedsværkets rådgivning m.v. at yde bistand til regeringen og dens ministre i forbindelse med regeringslovforslag, der skal til folkeafstemning. Embedsværket kan således også i disse tilfælde yde bistand med henblik på f.eks. udarbejdelse af ministerens indlæg i Folketinget, besvarelse af folketingsspørgsmål eller samråd i et folketingsudvalg om forhold, der vedrører det pågældende lovforslag. Embedsværket kan ligeledes udarbejde udkast til ministerens artikler i dagspressen og udkast til infor-